

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programul național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Autorul proiectului este Ministerul Finanțelor, cu participarea Serviciului Vamal
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Art.201 din Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 27 iunie 2014, art.6 lit. b) și h) din Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr.252, art. 412), cu modificările ulterioare Programul național de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2025-2029, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.306/2025 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2025, nr.269-288, art.269-288, art.319).
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
La 23 iunie 2022, Consiliul European a recunoscut perspectiva europeană a Republicii Moldova și a decis să-i acorde statutul de țară candidată pentru aderare la Uniunea Europeană, fapt ce impune depunerea unui efort sporit în accelerarea proceselor de armonizare aprofundată a legislației naționale, inclusiv vamale. Un pas important în acest sens a fost adoptarea noului Cod Vamal nr.95/2021, obiectivul căruia a fost uniformizarea și armonizarea legislației vamale, astfel un imperativ al Serviciului Vamal, ce rezidă din obținerea statutului de țară candidată în procesul de aderarea la UE, îl reprezintă automatizarea și digitalizarea proceselor prin dezvoltarea infrastructurii informaționale necesare pentru a asigura interconectivitatea și interoperabilitatea cu sistemele IT ale UE. Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 – este un document de politici publice care va fi implementat printr-un Plan de acțiuni. Programul și Planul de acțiuni sunt elaborate în corespundere cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice și Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Adoptarea modificărilor propuse vor asigura continuarea procesului de armonizare a legislației vamale și facilitarea procesului de integrare în piața comună a Uniunii Europene. Aceasta din urmă va facilita dezvoltarea în continuare a comerțului internațional, în special cu Uniunea Europeană, prin simplificarea și standardizarea proceselor în domeniul vamal. Scopul principal al Programului este de a forma o foaie de parcurs de transformare digitală și dezvoltare a Serviciului Vamal al Republicii Moldovei pentru a asigura schimbul eficient și bine controlat de mărfuri, persoane și servicii la traversarea frontierei vamale de stat, respectând și îndeplinind pe deplin reglementările legale naționale, precum și angajamentele internaționale ale țării. Scopul acestui document este de a moderniza și armoniza sistemele informaționale vamale ale Republicii Moldova cu cele ale Uniunii Europene până în anul 2030, asigurând interoperabilitatea, securitatea și eficiența proceselor vamale. Prezentul Program național se aliniază prevederilor Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei din 13 martie 2025, care stabilește modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea

și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații vamale în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 952/2013. Programul vizează modernizarea infrastructurii TIC vamale pentru a permite schimbul rapid și sigur de date cu autoritățile vamale ale UE.

Documentul prevede aspecte de ajustare și modernizare a sistemelor informaționale existente, implementarea noilor sisteme informaționale, automatizarea proceselor, extinderea schimbului de date, aplicarea instrumentelor digitale în activitatea analitică și investigativă, precum și îmbunătățirea managementului riscurilor.

De menționat, că pentru atingerea scopurilor reiterate supra, Serviciul Vamal definește principalele obiective strategice generale cum ar fi: Continuitatea prestării serviciilor pentru subiecții activității economice străine (atât persoane juridice, cât și persoane fizice); Implementarea prevederilor Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind sistemele informatice; Arhitectură orientată spre servicii privind eficientizarea procedurilor și promovarea modificărilor în legislația actuală pentru simplificarea procedurilor vamale, dar și creșterea eficienței și eficacității vămuirii prin reducerea timpului și a costurilor pentru procedurile vamale; Implementarea unui Sistem IT centralizat de vămuire și a unui sistem de management al riscurilor; Platformă de integrare a infrastructurii vamale; Utilizarea algoritmilor de dezvoltare digitală în procesul de lucru cu baze de date; Îmbunătățirea calificărilor angajaților.

În concluzie, Serviciul Vamal își propune realizarea acțiunilor de transformare digitală și dezvoltarea unor servicii de calitate, convenabile, fiabile și accelerate în domeniul vamal din RM, care se bazează pe practici și recomandări internaționale avansate, promovând astfel un mediu vamal electronic interoperabil cu un sistem de date unificat pentru a facilita și mai mult schimbul de informații între autoritatea vamală și operatorii economici, sporind în același timp securitatea la frontierele externe ale RM.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul prevede norme de modificare a următoarelor acte normative:

1) Prezentarea generală a cadrului de reglementare IT și a documentelor strategice ale Serviciului Vamal al RM și cel al UE.

2) Prezentarea generală a Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030.

3) Domeniul de aplicare.

4) Reingineria proceselor funcționale ale sistemelor informatice.

5) Organizarea și procesul de management al TIC.

Programului național privind modernizarea și armonizarea sistemelor informaționale vamale în conformitate cu sistemele informaționale ale Uniunii Europene pentru anii 2025-2030 prezintă un instrument necesar Serviciului Vamal în administrarea eficientă a măsurilor și resurselor necesare atingerii obiectivelor de transformare digitală, fiind un instrument de management și planificare dezvoltat de SVRM, care asigură managementul eficient și coordonat al proiectelor IT, stabilind atât structura strategică, cât și etapele de implementare a sistemelor relevante.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu este aplicabil.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Nu este aplicabil.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Serviciul vamal este un domeniu de politică dinamic, care se confruntă cu un mediu IT în schimbare rapidă și cu nevoi de afaceri în evoluție pe o piață globală extrem de competitivă. Aceste provocări cresc cererea de suport a autorităților vamale ale statelor membre cu soluții informatice inovatoare pentru o cooperare sporită și un schimb de informații adecvat.

Calendarul procesului de aderare la UE este atât de important încât ar necesita SVRM să mobilizeze toate resursele interne disponibile, precum și asistența externă, financiară și de altă natură, pentru a se pregăti pentru acest pas semnificativ în intervalul de timp stabilit.

De asemenea, este esențial de a remarca modul de organizare a activităților de asistență tehnică în timpul implementării reformelor IT. Aceste activități vor facilita implementarea noului sistem informatic, oferind în același timp oportunități de formare continuă la locul de muncă pentru personalul IT al SVRM din Moldova, facilitând astfel obținerea celor mai multe beneficii în fiecare fază de dezvoltare a programului.

Ținând cont de costurile generale pentru TIC ale SVRM, racordate la nivelul de pregătire necesar pentru aderarea la UE, este important să înțelegem dimensiunea financiară a acestui efort. Pentru perioada de șase ani la care se referă acest program, costurile totale ale TIC sunt estimate la circa **508 460 000 lei**. Această sumă se bazează pe estimări interne și externe fiabile, inclusiv pe experiențe similare ale țărilor care au aderat deja la UE, precum și ale altor țări candidate.

Efortul financiar este esențial necesar pentru armonizarea TIC în SVRM la un nivel adecvat de performanță, astfel este indispensabil să se acorde o prioritate financiară adecvată față de perioada preconizată de patru ani. Aceasta include și donatorii internaționali, pentru a asigura o finanțare adecvată în acest scop, fără de care ar fi foarte greu ca doar SVRM să asigure o finanțare adecvată și completă. De asemenea este extrem de importantă stabilirea priorităților în dezvoltarea suportului material și tehnic, care trebuie să stabilească standardele de automatizare maximă a operațiunilor vamale folosind elemente de inteligență artificială.

În condițiile finanțării limitate există riscul major de a nu fi atinse obiectivele prioritare în termenul stabilit.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Prezentul proiect de hotărâre transpune parțial Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/512 al Comisiei din 13 martie 2025 privind modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații în temeiul Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene RO L 2025/512, 20.3.2025),

Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2023/1070 al Comisiei din 1 iunie 2023 privind modalitățile tehnice pentru dezvoltarea, întreținerea și utilizarea sistemelor electronice destinate schimbului și stocării de informații în temeiul Regulamentului (UE) nr. 952/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene RO L 143/65, 2.6.2023),

Decizia de punere în aplicare (UE) 2023/2879 a Comisiei din 15 decembrie 2023 de stabilire a programului de lucru referitor la dezvoltarea și instalarea sistemelor electronice prevăzute în Codul vamal al Uniunii (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene RO Seria L, 22.12.2023)

Decizia nr. 70/2008/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 ianuarie 2008 privind crearea unui mediu informatizat pentru vamă și comerț (Jurnalul Oficial al Uniunii Europene RO L 23, 26.1.2008,

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul urmează a fi supus avizării și consultării publice în conformitate cu art.32 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative și conform prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

7. Concluziile expertizelor

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Aprobarea proiectului de hotărâre nu implică modificarea sau abrogarea altor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea va fi realizată de către Ministerul Finanțelor (Serviciul Vamal).

MINISTRU

Victoria BELOUS